

købing (Rørdam), hvis Stilling til Sanatorierne har været Genstand for adskillig Omtale. Jeg sigter til de to Betænkninger, der er omdelte til Tingets Medlemmer, og som omhandler de Undersøgelser, der er foretaget angaaende Forholdene paa Kystsanatoriet ved Kaløvig og „Bakkely“ paa Refsnæs. I det ene Tilfælde gøres man bekendt med, at det er en Dame, som, da hun ikke kan overkomme sin hidtidige Stilling, laver Sanatoriet „Bakkely“ som en Forretning. Ligesom andre ned sætter sig som Cigarhandlere og Grønthandlere, finder hun, at det er noget, der ligger for hende, at lave et Sanatorium, til Trods for at hun ikke har noget økonomisk Grundlag for denne Virksomhed. Det afsløres i Betænkningen angaaende „Bakkely“, at denne Dame har handlet, jeg siger ikke af uædle Motiver, men i hvert Fald ikke af de Motiver, der alene burde være de raadende, naar man skridder til Oprettelse af en Helbredelsesanstalt eller et Børnehjem eller noget af den Art. Men paa samme Maade, som det saaledes viser sig, at hun har handlet, paa samme Maade laves der andre Børnehjem og Plejehjem, men naar de saaledes laves mere eller mindre i privat Interesse, kommer Spørgsmaalet om det offentlige Tilskud frem; men for saa vidt man skal vedblive paa denne Vej, burde der i langt højere Grad øves Kontrol ikke alene med, hvorledes de Penge anvendes, som det offentlige tilskyder, men ogsaa med, hvorledes disse Børn, der i Virkeligheden er Samfundets Børn, bliver behandlet paa disse Anstalter. Selv om det ikke i alle Tilfælde er saa galt som i dette Tilfælde, hvor det er ren privat Forretningssans, der har drevet vedkommende Dame til Oprettelse af et Sanatorium under Navn af „Bakkely“, er vi uheldigvis, i alt Fald hvad denne Del af Børneforsorgen angaar, underkastede en privat Forening, den saakaldte „Nationalforening“, der forestaar Ledelsen af en Række Sanatorier, af hvilke Kaløvig-Sanatoriet er et, og hvor Forholdene ingenlunde synes at være idylliske. Da Spørgsmaalet om Behandlingen af tuberkuløse i sin Tid var fremme her, blev der fra mit Partis Side stærkt understreget, at man burde skride til offentlige Foranstaltninger. Det offentlige burde oprette de Helbredelsesforanstaltninger, Sanatorier, der var nødvendige, men saa vidt vilde man ikke gaa. Man indskrænkede sig til den halve eller fjerdedels Foranstaltning at yde en privat Forening en vis Støtte af det offentlige. Det er en Selv-

følge, at et saadant privat Velgøreri altid vil virke utilfredsstillende. En Samfundsopgave, som dette maa siges at være, og som Børneforsorg i det hele maa siges at være, bør ikke løses ved privat Velgøreri, ved private Foreninger eller private Forretninger, der søger at løse helt eller halvt den Opgave, som fornøftigvis burde være Samfundets. Det er altid i saadanne Tilfælde, baade naar det er en privat Forretning, og en privat Forening forestaar Ledelsen, i høj Grad Pengespørgsmaalet, der bliver afgørende og nødvendigvis for den private Forretning eller Forening, maa spille den afgørende Rolle ved Driften, medens det vilde faa en adskilligt mere underordnet Betydning, hvis det var en offentlig Foranstaltning, der var Tale om. Hensynet bliver ikke alene, hvad der gavner Børnene paa Børnehjemmene eller Sanatorierne, men om det betaler sig at træffe de og de Foranstaltninger, om Forretningen kan løbe rundt, og der kan blive det nødvendige Overskud, eller hvad man nu vil kalde det, saa at Bestyrerinden kan faa sin Indtægt af den Forretning, der her er etableret. Disse to Betænkninger fra Kaløvig og Bakkely viser i høj Grad, at Socialdemokratiet havde Ret, naar det i sin Tid hævdede, at denne vigtige Sag ikke burde ordnes paa den Maade, men burde overtages af det offentlige. Og selv om der nu kan rejses megen Kritik over disse Bestyrerinder og de Institutioner, der har oprettet disse Anstalter, er det til syvende og sidst Regeringen og Rigsdagen fra de Tider, der har Skammen for, at de skød Opgaven fra sig, saa at den ikke blev løst paa fuldt tilfredsstillende Maade.

Med Hensyn til den ene af disse Anstalter, Sanatoriet ved Kaløvig, hvor Børnene optages til Sanatoriebehandling, oplyses der i Betænkningen, ikke gennem Formodninger, men vidnefast godtgjorte, en Række Omstændigheder, der viser, med hvilken Uforstand en Bestyrerinde kan gaa til sin Gerning. Det kan godt være, at der er en hel Mængde formildende Omstændigheder, der taler for hendes Færd overfor Børnene. Jeg har ikke stillet mig til Opgave at rette Angrebet hverken mod Frk. Petersen det ene Sted eller mod Frk. Wendelboe det andet Sted. Men dette, at de Damer, der saaledes forestaar Anstalter, hvor syge Børn er indlagte, foretager Tvangsmadning, Madning med Opkastning, saaledes som det er blevet dokumenteret i Betænkningen, viser, at disse Damer ikke har ret meget Begreb om den Ger-